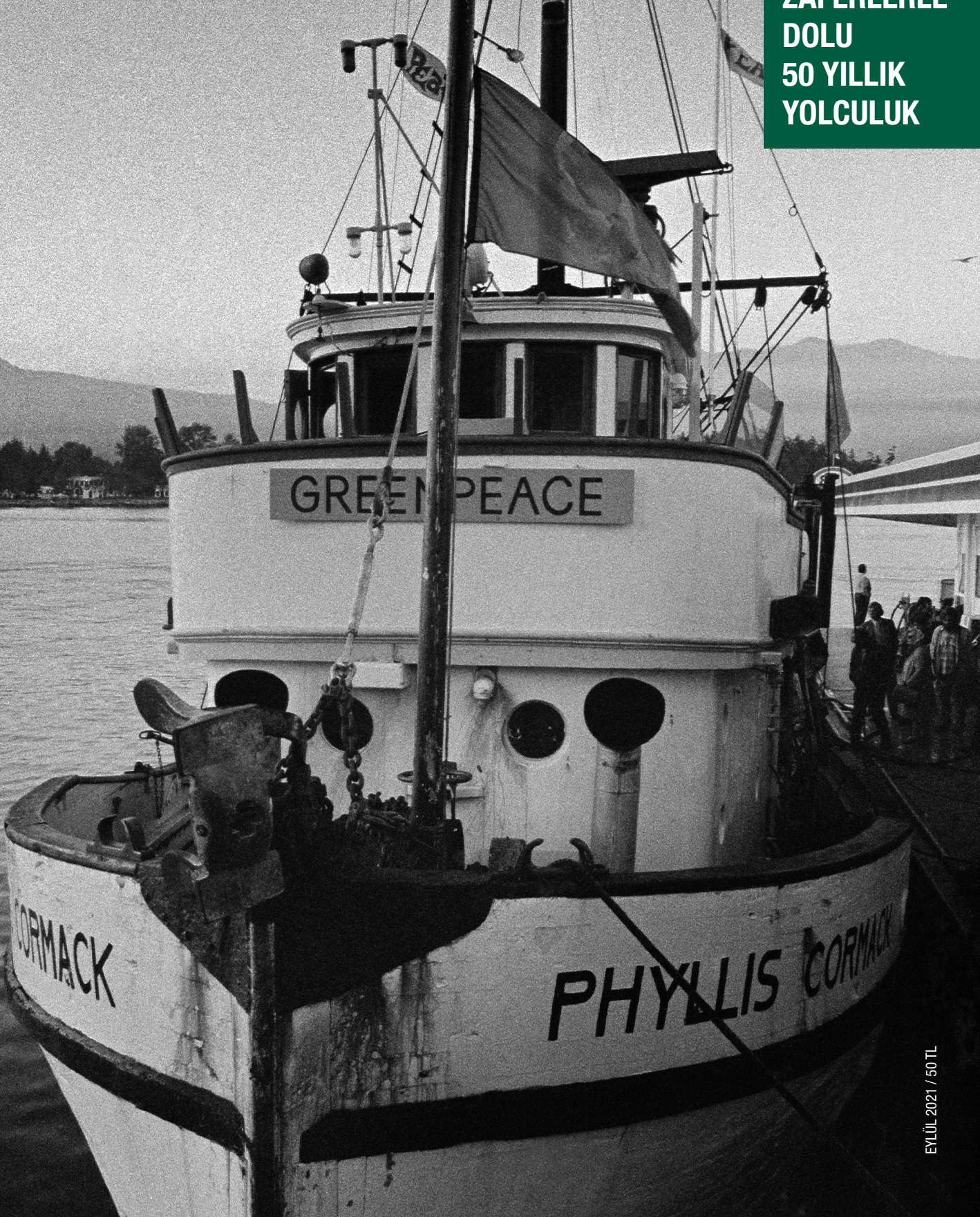

GREENPEACE

SAYI #166

MÜCADELE VE
ZAFERLERLE
DOLU
50 YILLIK
YOLCULUK

İçindekiler

04

Marmara'nın Hastalığı: Derin Deniz Deşarjı

Marmara Denizi'ni hızla kaybediyor ve böylelikle tüm denizlerimizi stres altına sokuyoruz. Kendine has, genç denizimizin çöküşünü artık bilimsel çalışmalardan öte beş duyumuzla algılayabileceğimiz bir noktaya geldik.

06

08

İklim krizine karşı harekete geç!

Greenpeace, karar alıcıları Türkiye'nin doğal afetler ile gündelik hayatta karşı karşıya kaldığı iklim krizi tehlikesine karşı hızla harekete geçmeye çağırıyor.

11

Birlikte büyüdüük!

50 yıl önce, 15 Eylül 1971'de Greenpeace adlı bir gemi, Amerika Birleşik Devletleri donanmasının yaptığı nükleer silah denemelerini durdurmak için güneybatı Alaska'daki Aleut Adaları'ndan biri olan Amchitka'ya doğru yola çıktı. Bu yolculuk daha yeşil, daha barış dolu bir geleceği kurgulamak için şiddet içermeyen eylemlere ve bilimsel araştırmalara yol verecek yepyeni bir hareketin ilk adımı oldu.

GREENPEACE BÜLTEN

Yerel Süreli Yayın

İmtiyaz Sahibi

Greenpeace Akdeniz
Basım ve Tanıtım
Hizmetleri Ltd. Şti. adına
Barış Bilgen

Genel Yayın Merkezi

Meşrutiyet Mah. Ebe Kızı Sok.
No: 16 / B28 Şişli / İstanbul
Tel: +90 212 292 76 19
Faks: +90 212 292 76 22

Genel Yayın Yönetmeni

Barış Bilgen

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Gökhan Çevik

Editör

Çiğdem Özkan

Baskı

Printworld Matbaa San. Tic. A.Ş.

Grafik Tasarım ve Uygulama

F₂O Reklam ve Tanıtım

Dağıtım

PTT

Kapak fotoğrafı

© Robert Keziere / Greenpeace

GREENPEACE

Fotoğraflar: © Robert Keziere / Greenpeace

© Will Rose / Greenpeace

© Daniel Beltrá / Greenpeace

BİRLİKTE BÜYÜDÜK!

50 yıl önce, 15 Eylül 1971’de Greenpeace adlı bir gemi, Amerika Birleşik Devletleri donanmasının yaptığı nükleer silah denemelerini durdurmak için güneybatı Alaska’daki Aleut Adaları’ndan biri olan Amchitka’ya doğru yola çıktı.

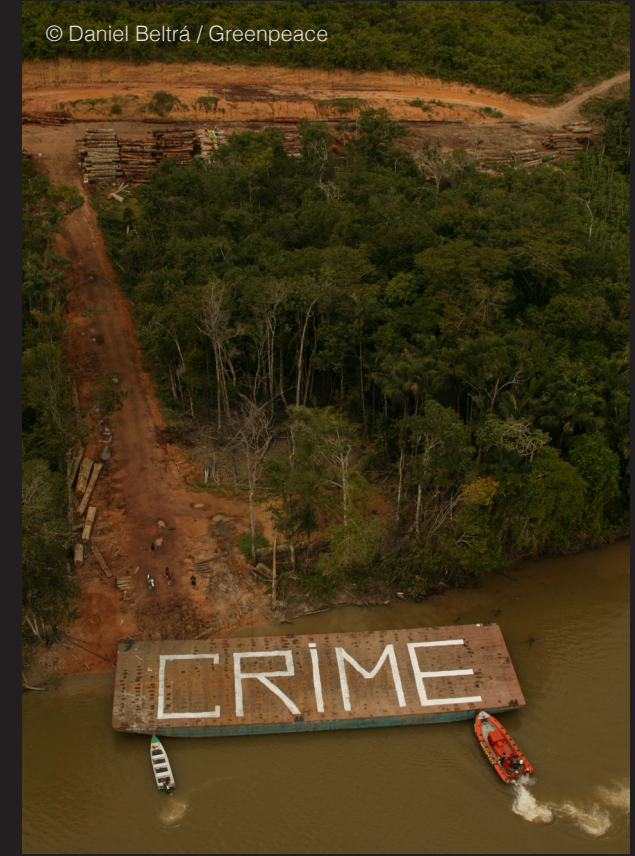
12 kişilik mürettebat o an bunu başaramadı. Ne var ki bu yolculuk daha yeşil, daha barış dolu bir geleceği kurgulamak için şiddet içermeyen eylemlere ve bilimsel araştırmalara yol verecek yepyeni bir hareketin ilk adımı oldu. ABD ertesi yıl Amchitka’daki nükleer silah denemelerini sonlandırdı ve Greenpeace milyonlarca gönüllü, başışçı ve destekçi sayesinde 55’ten fazla ülkede mücadele eden uluslararası bir organizasyona dönüştü.

Greenpeace 50 yıl boyunca müttefikleriyle birlikte sayısız kampanya yürüttü. Nükleer testleri durdurdu ve zehirli atıkların denize boşaltımını sona erdirdi; Antarktika’da bir üs kurdu ve kıtanın korunması için aralıksız mücadele etti; büyük kirletici şirketleri araştırdı; balinalar ile balina avcılarının zıpkınları arasında durdu; adil, yeşil ve barışçıl bir gelecek sağlama mücadelesinde dünyanın dört bir yanındaki toplumların ve yerli halkın yanında durdu.

Daha yapılacak çok şey var. Şu anda dünya adına kritik bir eşikteyiz. Greenpeace dünyamızı korumak, iklim değişikliğinin yıkıcı etkilerini önlemek için küresel emisyonlarımızı azaltmak, gıda üretim sistemlerini dönüştürmek, 2030 yılına kadar küresel okyanusların %30’unu korumak, biyolojik çeşitliliğin anahtarı olan ormanları iyileştirmek ve halihazırda devam eden iklim krizinden etkilenen savunmasız topluluklar adına iklim adaleti aramak için dünyanın dört bir yanında çalışmaya devam ediyor.

Geleceğe dönük umudun hikayesi

Greenpeace Uluslararası Genel Direktörü Jennifer Morgan Greenpeace’in 50. yılını anlatırken, yüzü umuda dönük bir geleceği işaret ediyor: “İlk Greenpeace yolculuğunun üzerinden 50 yıl geçti ancak geldiğimiz noktada biyolojik çeşitlilik kaybı hızlanıyor, iklim krizi derinleşiyor ve eşitsizlik büyüyor. Son 50 yılda yeşil, barışçıl ve adil bir gelecek talep eden birçok kampanyaya ve zafere imza atıldı. Greenpeace önceliğin kâr ve kirlilik değil, insan ve gezegen olmasını sağlamak için küresel bir sistem değişikliği hareketinin parçası olarak çalışmaya devam ediyor. Greenpeace’in hikayesi geleceğe dönük umudun hikayesidir. Bu, sıradışı şeyler yapan sıradan insanların, insan gücünün hikayesidir. Birlikte radikal değişimi zorlayabileceğimizi, ilk bakışta imkansız görünen şeyleri başara-bileceğimizi gösteren 50 yıllık bir hikayedir. Şimdi, bizi besleyen ve ayakta tutan doğayı savunmak için her zamankinden daha fazla birliğe ve mücadeleye ihtiyacımız var. Üzerine kalıcı bir barış inşa ettiğimiz eşitlikten yana olmalıyız. Ortak geleceğimize sahip çıkmalıyız. Çok geç olmadan, milyonlar milyarlara dönmeli.”

© Daniel Beltrá / Greenpeace

Greenpeace Akdeniz Genel Direktörü Ersin Tek ise son dönemde Türkiye’de yaşanan aşırı iklim olaylarına değinerek, acil olarak iklim krizine karşı harekete geçmeye ihtiyacımız olduğunun altını çiziyor: “Greenpeace’in öyküsü, bir avuç cesur ve kararlı insanın dünyayı korumak için harekete geçmesiyle başladı. 50 yıl boyunca sayısız zafer elde eden ve artık on milyonlarca insana dokunan küresel bir harekete dönüştü. 50 yıllık tarihimize dayanarak, bugün iki şeyi çok iyi biliyoruz.

İlki, yaşadığımız sistem gezegene sadece zarar vermekle, gezegenin bütün kaynaklarını sömürmekle, gezegendeki canlı türlerini yıkıma uğratmakla kalmıyor. Geldiğimiz noktada, gezegendeki yaşamı topyekün yok oluşa sürüklüyor. Küresel iklim değişikliği artık gelecek bir tehlike değil; çok yakın zamanda yangın ve seller ile tecrübe ettiğimiz ve içinde yaşadığımız bir afet. Bu küresel yıkımı durdurabilmek için çok hızla, çok cesur, çok kararlı adımları dünyanın her yerinde, hemen şimdi atmak zorundayız. İkincisi ise, hedefimiz ne kadar imkansız gibi gözükse de, sıradan insanların kitlesel gücü ile değişim mümkün. Bugüne kadar okyanuslara zehirli atıkların atılmasından nükleer silah denemelerine küresel ölçekte gezegeni tehdit eden pek çok eylemi durdurduk ve yasaklanmasını sağladık.

Bugün de dünyanın dört bir yanında okula gitmeyerek tepkisini gösteren öğrencilerle; kuraklıkla başa çıkmaya çalışan çiftçilerle; daha adil, güvenceli ve temiz iş isteyen petrol işçileriyle; kısaca gezegen için harekete geçen on milyonlarca “sıradan insan” ile beraber küresel iklim afetinin bir yok oluşa dönüşmesini engellemek için çalışıyoruz.”

Marmara'nın Hastalığı: Derin Deniz Deşarjı

Marmara Denizi birbiri üzerinde yer alan, hidrografik özellikleri çok farklı iki su kütesinden, başka bir deyişle iki ayrı denizden oluşuyor. Üstteki akıntı Karadeniz'den gelen akıntı; alt akıntı ise en iyi şartlar altında bile sadece %10'u Karadeniz'e ulaşabilen Akdeniz kökenli akıntı. Bu alt akıntı son 32 senedir "derin denizdeşarjı" adı altında artılmamış atıklar için bir taşıyıcı bant olarak kullanılıyor, kirliliğin seyrelererek Karadeniz'e ulaşması umuduyla.

Bu yöntemle yıllardır Marmara Denizi'ni atık deposu haline getirdik, foseptik çukuru gibi davrandık, kirlilikten hasta ettik. Yerli balık türlerinin büyük çoğunluğunu kaybettik. Kirlilik giderek arttı, tür çeşitliliği erozyona uğradı. Biyoçeşitlilik üzerindeki olumsuz etkilere yenilerini eklemeye devam ediyoruz. Marmara can çekişirken, birçok noktadandeşarj edilen, nüfus seviyesinin artışı ile kirlenici etkisi yükselen kentsel ve gelişen sanayinin artılmamış atıkları Marmara Denizi'ne geri dönüşü mümkün olmayan hasarlar verdi, vermeye de devam ediyor.

Ergene Havzası'nı kurtaralım derken...

32 senede bu hale getirilen Marmara Denizi'ne ölümcül darbe 2020 senesi Kasım-Aralık aylarında Ergene derin denizdeşarjı ile vuruldu. Asıl sorun büyük yoğunluğunu sanayi tesislerinin oluşturduğu artılmayan kimyasal atıklarındeşarjının yapıldığı, bilimsel verilere göre 4. sınıf su kalitesinde olan, renk ve tuzluluk probleminin bir türlü çözülemediğinin itiraf edildiği Ergene Nehri'nden kaynaklandı. Ergene Nehri dünyanın en kirli akarsularından biri. Ve bu kirliliği durdurmak için "Ergene Havzası Koruma Eylem Planı" devreye sokuldu. Ancak 2011 senesin-

de tasarlanan 15 maddelik bu plan hala tamamlanmadı. Eğer Ergene'de gerçek bir rehabilitasyon planlansaydı; Ergene Nehri'nin su kalitesi düzelecek, kalitesi iyileşen su, etraftaki verimli tarım arazilerinde kullanılacak ve bu şekilde Ergene Havzası kurtulacaktı. Ancak Avrupa'nın en büyük çevre projelerinden biri olarak lanse edilen bu plan kapsamındaki en büyük adım, Ergene'deki kirli suyun Marmara'yadeşarjı oldu. Ve en önemlisi, projede göz ardı edilen en önemli faktör Marmara'nın "alıcı ortam" özelliğini palyatif uygulamalar sonucunda son 32 senede tamamen yitirmiş olmasıydı.

Avrupa'nın en büyük çevre projelerinden biri neden durdurulmalı?

Yürürlükteki Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği'ne göre Marmara Denizi'ne hiçbir surette (derin veya sığ)deşarj yapma olasılığı bulunmuyor, çünkü alıcı ortam olarak kabul edilen denizler bağlamında deniz suyunun genel kalite kriterleri¹ (yani bunun altına düşülmeme gereği) açıkça belirtiliyor. Halihazırda yürürlükte olan sözkonusu yönetmelik kapsamında, suda çözünmüş oksijen gereksinimi bakımından, Marmara Denizi su kütlelerine hiçbir surettedeşarj yapma imkanı bulunmuyor.

Sonuç olarak, Ergene Havzası Koruma Eylem Planı çerçevesinde Marmara Denizi'ni geçmişte bu hale getiren aynı yöntem² tekrar edilerek; Ergene'nin boğuştuğu, tekstil, gıda, kimya, deri, maden sektörlerinin kimyasal atıkları artılmadan³, 70 kilometrelik bir kolektör hattı ile karadan yaklaşık 4.5 km. açığa, denizde yüzeyden 47.5 metre derinliğe taşınıp Kasım 2020'de Marmara Denizi'nedeşarj edilmeye başlandı.⁴

Acil eyleme geçmeliyiz!

Eğer 2020'nin Kasım-Aralık aylarında başlayan bu işlem devam ederse, çok ama çok kısa bir süre sonra Marmara'yı, Karadeniz'i kaybedecek ve Ege Denizi'ni çok büyük bir risk altına sokacağız. Sorun, Marmara'nın sorunuyla aynı tarihçede ve aynı yönetim politikalarıyla ilerliyor. Yanlış politikalar tarihte yine tekerrür ediyor. Zaten kırılgan durumda olan bu nadide deniz, Ergene'den gelen atıklarla çürümeye devam ediyor. Taşmakta olan bir bardak suya, bu işlem ile bir kova su daha eklemeye çalışıyoruz!

Bilim insanları uyarıyor!

Bilim insanları, 2020 Kasım-Aralık aylarında başlayan Ergene derin denizdeşarjı uygulaması ile eşzamanlı olarak Tekirdağ'dan Kumburgaz'a kadar olan bölüm ile Tekirdağ'dan Gelibolu'ya kadar olan bölümde çok ciddi canlı ölümleri gözlemlendiğini söylüyor ve "Eğer Marmara Denizi geçmişteki ekosistemine sahip olsaydı, şimdiye kadar tonlarca canlı kıyıya vurmuş olacaktı" diyerek gelineen noktayı özetliyor. Yöre balıkçıları da sözkonusu bölgede, 2021 yılı Ocak-Şubat aylarında ölererek kıyıya vuran balıkları ilgili mercilere bildirdiklerini belirtiyorlar. Bu konuda bilimsel çalışmalar sürse de, Ocak ayında Tekirdağ-Hoşköy / Şarköy-Doğanaslan hattında gözlenen balık ölümleri⁵, devamında Mart ayı içinde izlenmeye başlanan müsilaj oluşumu Marmara'daki çöküşün resmini çiziyor.

Ne Marmara'dan ne diğer denizlerimizden vazgeçme şansımız yok. Üstelik bu sorun deniz ekosistemine ha-

sar verirken, doğrudan insan sağlığını da etkileyecek. Akut kirlilik, biyoakümülatif etki⁶ ile sadece havzada yaşayan 1.5 milyon nüfusa değil, öncelikli olarak 25 milyonluk Marmara'ya, sonrasında da tüm deniz çevresi popülasyonuna zarar verecek. Su ürünlerinde birikecek toksik kalıntılar, balıkçılıkta kalite düşüşüne neden olacak ve bu besin kaynağının tüketilmez olduğu günleri beraberinde getirecek. Yıkınma sularına sızabilecek kirli su tam olarak öngörülemez etkileriyle insan sağlığını tehdit edecek.

Marmara'da müsilaja ve geri dönüşü olmayan ekosistem hasarına yol açan, insan ve çevre sağlığını açıkça tehdit eden, Karadeniz'i ve sonrasında Kuzey Ege'yi etkileyecek olan bu uygulamaya dur demeliyiz. Bugüne kadar Marmara'ya zarar verdik, bundan sonrası Marmara çevresine zarar vermeye başlayacak.

Ergenedeşarjı acilen durdurulmazsa, denizlerimizi kaybetme sınırına geleceğiz. Marmara Eylem Planlarına değil, acil eyleme ihtiyacımız var; ne Marmara'nın ne Karadeniz'in ne de Ege'nin böyle bir vakti yok.

Peki acil eylemler neler olmalı?

2020 Kasım-Aralık ayında uygulamaya başlanan Ergenedeşarjının acilen durdurulması.

Kirlenen tesislerce ön arıtma yapılarak atıksuyun genel arıtma sistemlerine transferi, burada özellikle kimyasal arıtma sağlanıp suyun 2. kaliteye yükseltilerek mecrasına geri verilmesi ve sulama, tarım gibi faaliyetlerde kullanılması.

¹ <https://public.wmo.int/en/our-mandate/climate/wmo-statement-state-of-global-climate> [1] <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=7221&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5> (Tablo 4: Deniz suyunun genel kalite kriterleri)

² Bu arıtma, Ergene Havzası Koruma Eylem Planı'na göre kurulan OSB ve arıtma tesisleri kimyasal atıkları arıtmaktan öte, Marmara Denizi'nin atıkları seyreltmesini amaçlayan, Marmara'yı alıcı ortam haline getiren bir arıtmadır.

³ <https://m.bianet.org/biamaag/ekoloji/246435-ergene-derin-deniz-desarji-ve-marmara-denizi-ndeki-toksik-kirlilik>: Ergene Nehri derin denizdeşarjı projesinin Velimeşe-Çorlu boru hattında 16 Ekim 2020 tarihinde yapılan bir deneme çalışmasında vana patlamıştı. Patlama sonucu artılmamış, kirli ve kara renkli bir suyun geniş tarım alanlarına yayıldığı belirtilmişti.

⁴ <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/ergene-havzasini-kirlilikten-kurtaracak-projede-aritilmis-sular-ilk-kez-denize-desarj-edildi/2043406>

⁵ <https://www.trthaber.com/haber/turkiye/tekirdagda-bir-derede-yuzlerce-balik-olusu-bulundu-578031.html>

⁶ Biyoakümülyasyon, canlı bir varlığın organizmasında kimyasal maddenin belirli bir süre boyunca kademeli olarak biriktirilmesi sürecidir.

Greenpeace Akdeniz gönüllülerinin kaleminden...

Küle dönen evler, ağaçlar, canlılar ve toprak

Türkiye'nin 47 ilinde Temmuz'un 28'inden Ağustos'un 12'sine kadar devam eden yangınlar sırasında bölgede bulunan ve söndürme çalışmalarına yardım eden Greenpeace Akdeniz gönüllüleri anlatıyor...

Türkiye'nin 47 ili, Temmuz'un 28'inden Ağustos'un 12'sine kadar devam eden yangınlara esir oldu. En büyük yangınlar ise Antalya ve Muğla'nın yaz dönemi turizminin en yoğun yaşandığı bölgelerde görüldü. Bodrum'dan Marmaris'e kadar uzanan, neredeyse 200 kilometrelik yol iki hafta boyunca itfaiye, sivil yardım kuruluşları, sağlık ve yardım araçları ve gönüllülerden oluşan yüzlerce insanla doldu. En az 240 yangının neredeyse tamamı kontrol altına alınırken, iki hafta boyunca bölgede tüm Türkiye'nin seferber olduğu bir dayanışma hikayesi yazıldı.

Bodrum Mazı'da alevlenen yangın, beşinci gününde Ören'deki Kemerköy Termik Santrali'ne ulaşırken; Marmaris'te özellikle Hisarönü, Orhaniye, Turgut hattıyla, Turunç ve İçmeler hattı yangınlara teslim oldu. Greenpeace ekibi ve gönüllüleri de bu dayanışma hattına 5 Ağustos günü Muğla'ya gidip öncelikle enerji sorununa çözüm üretmek için güneş enerjisi panellerini kurarak, sonrasında da bölgedeki sivil toplum örgütlerine katılarak söndürme çalışmalarına arka planda destek oldu. Destek çalışmalarında aktif olarak görev alan arkadaşlarımızın neler yaşadıklarını, gördüklerini ve her şeyden önemlisi neler hissettiklerini bizlere aktardığı bu söyleşide, yangın bölgesinde yaşananlara, görmediğimiz o anlara tanıklık edeceğiz.

Yangın bölgesine ulaştığınızda gördükleriniz karşısında neler hissettiniz?

Derya Nur Kır: En ağır basan his çaresizlikti. Aslında bir parçası olduğumuz halde doğaya verdiğimiz zararın geri dönüşü gibiydi gördüklerimiz. Bunun en can yakan tarafı da geri dönüşün yine doğaya zarar veriyor olmasıydı. Doğdukları evleri, geçimlerini sağladıkları işleri, çocukluklarını koşup oynayarak geçirdikleri ormanları, dallarına salıncak kurdukları ağaçları kaybeden insanların yüzündeki ifadeyi niteleyecek bir kelime bulmak imkansız. Yaratığımız tahribatın, iklim krizinin üzerine koyduğumuz her bir taşın cezasını en çok ölen kuzusunun başında ağlayan teyzenin çekiyor olması, insan olarak kurduğumuz ve çoğu zaman

© Ilgaz Erel / Greenpeace

muazzam olduğuna dair fütursuzca bir inanç beslediğimiz beşeri adalete koca bir darbe vurdu. Gezegelimizde meydana gelen insan kaynaklı her olumsuz değişiklikten kolektif olarak sorumluyuz ve doğa bu sorumluluktan kaçmamıza izin vermeyecek kadar güçlü.

Kamil Batur: Gerçekten orada olup o yıkımla karşılaşmak sosyal medyada gördüğüm karelerden çok farklıydı. Televizyonu kapattığınızda ya da telefonu elinizden bıraktığınızda belki biraz olsun uzaklaşabilirdiniz fakat orada yangın gerçekliği etrafımızı sarmıştı. Nereye barksanız bakın tahribatın büyüklüğünü görebiliyordunuz.

Bölgenin genel bir resmini çizecek olursanız, en çok dikkatinizi çeken ne oldu?

Derya Nur Kır: İki kelimeyle ifade etmek gerekirse, can pazarı! Aklımıza ilk gelen “can” anlayışından daha geniş olarak her bir canlının ayrı ayrı hayatta kalmasını sağlamak için kendi canını tehlikeye atan binlerce insan... Bir ağacın tek bir dalı zarar görmesin diye ülkenin öbür ucundan koşup gelenler, kazma/kürek/tırmıkla gelip ertesi gün yangın söndürmeyi öğrenenler, yaralarına bakıp “İyi misin?” diye sordüğümüzda “Bende bir şey yok” diyerek tekrar ateşin içine yürüyenler, hayatlarında ilk kez karşılaştıkları insanlarla o kıyametin içinde can dostu olanlar... Küle dönen evler, ağaçlar, toprak ve hayvanlar, kaçınıcı derece olduğunu bilmediğim ama en yükseği neyse o dereceden yanıklar, yardım etmek istediğimiz ama yaşadıkları travma sebebiyle bizden kaçan ve bu yüzden ulaşamadığımız hayvanlar, mavinin yerini alan gri gökyüzü, yeşilin yerini alan kül... Bu kadar birleştirici ve yıkıcı bir etki... En çok dikkatimi çeken buydu.

Kamil Batur: Bölge halkı başta olmak üzere pek çok gönüllü oradaydı. Orada bulunamayan fakat destek olmak isteyen kişiler tarafından sürekli yardım malzemesi ve ekipman geliyordu. Ekipmanlar genel olarak büyük beden ve yüksek numaralı ayakkabılardı. Dolayısıyla ekipmanlar müdahale bölgelerindeki bazı gönüllüler için yetersiz kalıyordu. İtfaiye ekipleri neredeyse gündürlir

molasız bir şekilde çalışıyordu. Yanan bölgeler o kadar fazlaydı ki söndürme çalışması yapılmış alanlar tıpkı gökyüzü gibi parlıyordu.

Yangın söndürme çalışmaları sırasında gözlemlediğiniz en büyük sorun neydi?

Derya Nur Kır: Belki binlerce kez söylendi ama istiyorum ki bu felaketi gören bir gözün söyledikleri kayda geçsin. Yangın söndürme uçak ve helikopterlerinin yetersizliği konusunda hem bölge halkı hem de bölgede çalışan ve sohbet etme imkanı bulduğumuz itfaiye erleri hemfikir. Hava araçlarının su kapasiteleri, söndürme şekilleri, araziye ve hava hareketlerine uygunlukları ikinci bir tartışma konusuydu. Uzmanlık alanım olmayan ve oldukça teknik bir konuda eleştiride bulunmayı doğru bulmamakla birlikte, akıllarda soru işareti olarak kalan her noktanın aydınlatılması gerektiğine inanıyorum. Ayrıca bulduğumuz çoğu bölgede ihtiyaç listesinin başında “itfaiye hortumu” yer alıyordu. Acil tahliyeler esnasında aktif yangın bölgesinde kalan hortumlar sebebiyle böyle bir ihtiyacın haiz olduğunu ve bir türlü yeterli miktarda tedarik edilemediğini öğrendik. İhtiyaç takibinin düzenli yapılamaması ve yardımların gerektiği gibi organize edilememesi sebebiyle çöpe giden veya hırsızlığa konu olan çok fazla yardım malzemesi olduğunu gördük. Bunun gibi sayabileceğimiz onlarca problemin özü olarak, afet yönetiminde oldukça başarısız.

Kamil Batur: Koordinasyon eksikliği. Herkes bir işin ucundan tutmak için oradaydı fakat işbölümü rastgele ve kişisel inisiyatiflere göre ilerliyordu. Dolayısıyla bu da ekiplerarası kopukluğa ve zaman kaybına yol açıyordu.

Umutsuzluğa kapıldığınız anlar oldu mu?

Derya Nur Kır: Çoğu bölgede arazinin yangına müdahaleye uygun olmaması ve yetersiz hava aracı sebebiyle yangının yerleşim yerlerine yaklaşması ve müdahaleye uygun bir araziye inmesi beklendi. Orman yangınını seyretmek zorunda kalmak... Umut etme lüksümüz yoktu.

© Ömer Kundakçı / Anadolu Ajansı

© Ilgaz Erel / Greenpeace

Karşılaştığınız tabloda sizi en çok etkileyen ne oldu?

Derya Nur Kır: Tanık olduğumuz ve hissettiğimiz acının kıyası olamaz elbette ama beni uzun zaman düşündür-en ve hala düşündürmekte olan iki şey vardı: Birincisi, bir tarafta işini, eşini, çocuklarını bırakıp gelen binlerce gönüllü insan; bir tarafta aktif yanan bölgede bir kısmı itfaiye ekipleri, bir kısmı gönüllüler, bir kısmı yerel halk tarafından bırakılan atıklar... Bu zıtlık, insanlığın sonunu getiren şey olacak galiba. İkincisi ise yangın çalışmalarına muhtemelen yalnızca erkeklerin katılacağı, katılabileceği, katılmak isteyeceği düşüncesiyle gönderilen yanmaz ayakkabıların numaralarının kadınlar için uygun olmaması; bu sebeple yanmaz ayakkabısı olmayan kadınların gerek çarıkla gerek spor ayakkabıyla yangın bölgesinde gönüllü çalışmasıydı.

O dayanışma ve destek hattının içinde aktif olarak görev almak size neler hissettirdi?

Derya Nur Kır: Oradayken daha önce benzerini hissetmediğim boyutta bir çaresizlikle baş başa kaldım. Anladım ki mesele bizim çektiğimiz itfaiye hortumundan, tırmıkladığımız topraktan, yardıma koştuğumuz her şeyden daha büyük. Biz mücadelenin kıyasen daha kolay ve geçici olan kısmında yer aldık aslında. Çok daha etkili, kalıcı çözümler bulmazsak ya da bulduğumuz çözümleri uygulamazsak, ne yazık ki daha çok yangın göreceğiz.

Yangın bölgesinde karşılaştığınız en büyük zorluk neydi?

Derya Nur Kır: Yangının müdahaleye uygun araziye inmesini elimiz kolumuz bağlı beklemek, yangını izlemek zorunda kalmak benim için en zor olan şeydi.

Kamil Batur: Bulduğumuz bazı bölgelerde kontrol-den çıkan yangının müdahale edilebilir bir noktaya gelmesi için diğer ekipler ile birlikte güvenli bir noktada beklemek durumundaydık. Hiçbir şey yapamadan ormanın yanışını izlemek sanırım en büyük zorluktu.

Bu yangında hem kişisel hem çevresel olarak üzerinde durmamız gereken asıl sorun neydi?

Derya Nur Kır: Bence asıl mesele; uzun vadeli, disip-

lin gerektiren, yalnızca içselleştirdiğimiz takdirde sonuç alabileceğimiz çözümlerden kaçıyor olmamız. Ormanda bir cam şişeyi yerden kaldırmak veya uygun bir çöp/geri dönüşüm kutusu bulmak insanlara zor geliyor ama yangının içine hiç düşünmeden atlayabiliyorlar. Bu çıkarım belki cürekâr bulunabilir ancak yangında çalışan gönüllülerin yere attığı sigara izmaritlerine başka bir açıklama bulmakta zorlanıyorum. Kısmen müdahale edebildiğimiz bu yangında bile ortaya çıkan tablo oldukça korkunç. Ya bizi bekleyen diğer yangınlar? Her seferinde gönüllü olarak koşup gelmekten, yangına sebep olmamak daha makul değil mi? Üstelik bu, tablonun oluşmasına sebep olan parçaların çok küçük bir yüzdesine tekabül ediyor. İklim krizinin yaşanmasında koca bir paya sahip olan şirketler ve kurumlar, yangın bölgesine tırlarla yardım gönderiyorlar. Tüm bunlara bir son vermezsek, elinde itfaiye hortumu olan yüzbinlerce gönüllü olması korkarım bir işe yaramayacak.

Kamil Batur: Yoğunlaşmamız gereken en büyük sorun tabii ki iklim değişikliği. Fakat bu çapta bir yıkımın tek sebebi o değil. Karadan müdahalenin sınırlı bir etkisi var ve havadan müdahale olmadan yangınlar kontrol altına alınamıyor. Söndürme çalışmalarına destek amaçlı gittiğimiz çoğu bölgede havadan müdahalenin geciktiği ve bu sebeple yangının büyüdüğü belirtiliyordu.

Tekrar aynı bölgede gönüllü olarak bulunmanız gerekse neleri farklı yapardınız?

Derya Nur Kır: Çok kapsamlı bir afetle mücadele eğitimi alıp her koşula hazırlıklı ve donanımlı bir şekilde giderdim. Diğer kurum ve kuruluşların birbirleriyle yaşadıkları iletişim sorunu ve bunun doğurduğu organize olamama problemi birçok noktada sahip olunan enerji ve donanımın atıl kalmasına, müdahalenin sekteye uğramasına sebep oldu. Bu yüzden kurum ve kuruluşların afet yönetimi konusunda birlikte ortaya koyacakları ve uygulayacakları bir afet planının en kısa zamanda oluşturulması gerektiğini düşünüyorum.

Kamil Batur: Koordinasyon eksikliği pek çok işi zorlaştırıyordu. Bu tarz yangınlar iklim değişikliği nedeniyle artık karşımıza daha sık çıkacak. Diğer kurum ve kuruluşlar ile birlikte daha koordineli ve tek çatı altında çalışmak, kimin neleri yapabileceğini ve nasıl destek verebileceğini bilmek daha etkili bir çalışma ortaya koyacaktır.

İklim krizine karşı harekete geç!

Greenpeace, karar alıcıları Türkiye'nin doğal afetler ile gündelik hayatta karşı karşıya kaldığı iklim krizi tehlikesine karşı hızla harekete geçmeye çağırıyor.

Çok değil bundan yalnızca 20 sene önce iklim krizi çoğunluğun sadece Kutup'larda buzulların erimesinden ve kutup ayılarının aç kalmasından ibaret sandığı bir tehdit iken, bugün o günlerde yapılan "her şey için geç kalınmaması" yönündeki çağrılar ne yazık ki doğru olduğu görüldü. İklim krizi evimize adeta kapıyı çalarak değil kırarak; seller, yangınlar, şiddetli dolular, kuraklıkla girdi.

Eğer hızla harekete geçilip gerekli önlemler alınmazsa, tüm bu felaketlerin sıklığının ve yoğunluğunun artması kaçınılmaz olacak.

BM Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli'nin (IPCC) 6. Değerlendirme Raporu; bir önceki raporda olduğu gibi felaket senaryolarından tamamen kaçışın artık mümkün olmadığını ama sınırlandırmanın 2030'a kadar karbon emisyonlarının yarı yarıya azaltılması, 2050'de ise net sıfır karbon emisyonu hedefi ile mümkün olabileceğinin altını çizdi.

Rapor yaşanan krizin insan kaynaklı olduğuna dair şüphe bırakmazken, krizle mücadelenin de ancak insan eylemlerinde yaratılacak değişiklikler ile mümkün olduğunu ortaya koydu. Raporla 1.5 derece hedefinin geçilmemesinin neredeyse imkansız olduğuna ama gerekli önlemler alınırsa ısınmanın 2100'ün sonuna doğru ancak 1.4'lere çekilebileceğine vurgu yapıldı.

Tüm dünya hükümetleri Paris İklim Anlaşması'nın taahhütlerini geç kalmadan yerine getirmekle yükümlüken, henüz anlaşmayı onaylamayan Türkiye'nin bu yolda atması gereken çok adım var.

Dünyada iklim krizinden en çok etkilenecek bölgelerden olan Akdeniz Havzası'nda bulunan Türkiye'de karar alıcılar hızla şunları yerine getirmeli:

Paris İklim Anlaşması'nı vakit kaybetmeden onaylayıp yürürlüğe koymalı.

Kömürden çıkış takvimini belirlemeli, yeni kömür yatırımları ve fosil gaz sahası arama çalışmalarını durdurmalı, enerji dönüşümünü yapılandırmalı.

2050'de karbon sıfır bir ülke kurgulayabilmek için şehirlerde emisyonun azaltımı ve iklim krizine adaptasyonu önceleyen stratejik eylem planları kurgulamalı.

Okyanus ve denizlerimizde koruma alanları oluşturmalı.

Doğal alanların ve biyoçeşitliliğin korunmasına öncelik vermeli.

Küçük çiftçiyi güçlendirip ekolojik tarımı desteklemeli.

Greenpeace, başlattığı imza kampanyası ile karar alıcılara açık çağrıda bulunarak, hızla gerekli adımların atılmasını talep ediyor.

© Dean Sewell / Ocult/Agence VU / Greenpeace

Aylık birden fazla dergi alıp, bunları okullara ulaştırarak gençleri Greenpeace ile tanıştırmaya ne dersiniz?

Merhaba,

Bildiđiniz üzere Greenpeace Akdeniz Dergi, yalnızca çevre hakkında ve ana akım medyada yer alamayan gelişmeler üzerine yayın yapmaktadır. Bu haberlerin ve bilgilerin daha erişilebilir ve yaygın olması için dergilerimizi mümkün olduğunca fazla kişiyle paylaşmak istiyoruz.

Dilerseniz 1 adetten fazla dergi hak edişlerinizi sizin adınıza bizlerle iletişime geçen, okumaya ve gelişmeye hevesli öğrencilere iletiyoruz. Fazla sayıdaki dergilerinizi kendi çevrenize iletmek isterseniz, “**BANA**” yazıp **2322**’ye mesaj atabilirsiniz.

GREENPEACE

Kampanya katılım SMS bedeli Türk Telekom, Türkcell ve Vodafone için SMS başına KDV ve OİV dahil 0,65 TL’dir. Operatörler kısa mesaj birim fiyatlarında meydana gelecek değişiklikleri aboneye yansıtmı hakını saklı tutar.